

GoodFood@School

Voedingsbeleid – wat en hoe?

Inhoud

Introductie.....	1
Maar wat is dat dan, een voedingsbeleid?.....	1
Elementen voor een uitgewerkt voedingsbeleid op school	2
Minimum vereisten voor een gezond en duurzaam voedingsbeleid.....	3

Introductie

Gezonde en duurzame voeding is belangrijk voor iedereen, zowel nu als in de toekomst. Het zorgt voor de nodige energie om de dag mee te beginnen, te groeien en jezelf te ontwikkelen. En het zorgt dat we binnen de draagkracht van de planeet blijven. Een uitgebreide uitleg over de waarom van op schoolniveau met voeding bezig te zijn, leggen we [hier uit](#).

Voeding is naast een gezondheids- en duurzaamheidsthema, ook een heel persoonlijk thema waarin iedereen een beetje ‘expert’ denkt te zijn. Vandaar dat het zo’n leuk thema is om met iedereen samen aan de slag te gaan, als ook van iedereen bij het thema te betrekken.

Voeding is vaak een passie van een individuele leerkracht, maar niet van de school. Daarom is het belangrijk hier een proces in te doorlopen waardoor het voor heel de school een belangrijk thema wordt. Daarmee bedoelen we dat het als thema leeft bij het directieteam, leerkrachten, leerlingen en bij uitbreiding hun ouders, de cateraar, het keukenpersoneel, Kortom, bij iedereen dus! Dit noemen we draagvlakcreatie en is één van de belangrijkste aspecten van een succesvol voedingsbeleid. Mensen engageren zich, wanneer ze zich betrokken voelen bij het thema.

Maar wat is dat dan, een voedingsbeleid?

Als we spreken over een voedingsbeleid dan is het goed om even stil te staan bij wat we daarmee bedoelen, en ook bij wat we er vooral niet onder verstaan.

Wat is een voedingsbeleid niet?

Enkele voorbeeldjes:

- Een kookworkshop of een gezond ontbijt op school die wel jaarlijks herhaald wordt, maar niet past in een breder groter verhaal.

- Stel, het aanbod in de refter, of tussendoortjesbar verandert; die verandering is van bovenaf gestuurd zonder de leerlingen, leerkrachten of koks mee te nemen in het verhaal. Of zonder de ouders in te lichten. Het menu wordt opgelegd zonder rekening te houden met de visie op voeding van de school.
- Leren over groenten van het seizoen tijdens de les, maar nog wel tomaten serveren in de saladbar tijdens de wintermaanden.

Wat is het wel?

Een gedragen visie op voeding waarbij alle doelgroepen worden meegenomen in een verhaal, dat samen geschreven wordt, en zijn weerslag vindt in het beleid van de school op korte en lange termijn. Daarbij is er aandacht voor zowel voedingseducatie, omgevingsinterventies als afspraken en regels. Dit impliceert dat het verhaal van voeding op school in overleg met verschillende betrokkenen bedacht en uitgewerkt wordt (directie, leerkrachten, leerlingen, keukenpersoneel, ...).

De gezondheidmatrix met een focus op voeding kan dienen als werkinstrument om een overzicht te krijgen op alle acties die een school onderneemt om voeding in de kijker te plaatsen. Idealiter mondt dit uit in activiteiten en acties op alle gebieden van de matrix (alle hokjes ingevuld). Maar dat volstaat niet. Het moet ook in de schoolvisie en in de tijd een verankering vinden willen we spreken van een voedingsbeleid. Met andere woorden: welke acties worden herhaald? Hoe worden plannen rond voeding voor volgend schooljaar in gang gezet?

Om je te ondersteunen bij wat er zoal in een voedingsbeleid aan bod kan komen, en op basis van onze ervaringen, vind je hieronder een lijst van elementen die thuishoren in een voedingsbeleid. Wat er wel en niet instaat is schoolafhankelijk en context gebonden. Je bepaalt dus zelf met je school wat je wel en niet opneemt.

Elementen voor een uitgewerkt voedingsbeleid op school

Visie op voeding:

- Welke plaats en rol heeft voeding op school? Een duidelijke leidraad kan hier het charter met de 10 engagementen rond gezonde en duurzame voeding zijn.

Visie op warme maaltijden:

- Hoe zien ze de warme maaltijd op school?
 - o Hoe ziet het middageten eruit? Aan welke voorwaarden moet die voldoen?
 - o Hoe wordt er omgegaan met dessertjes?
 - o Aanbesteding: hoe wordt die uitgeschreven, door wie, wie bepaalt wat erin komt te staan, ...?
 - o Hoe is de refter georganiseerd? Hoe is de inrichting? De flow? De akoestiek?
- Voedseloverschotten:
 - o Hoe wordt er op school omgegaan met voedseloverschotten?
 - o Hoe wordt er omgegaan met voedselverlies? Zijn er afspraken rond?

Visie op overige voedingsconsumptie:

- Hoe zien jullie het voedingsaanbod buiten de warme maaltijd:
 - o Automaten: welk aanbod is er? Wat zijn hier de richtlijnen?

- Schoolwinkeltje: welk aanbod? Wat zijn hier de richtlijnen? Wat bepalen de leerlingen?
- Traktaties op school door de school: welke richtlijnen worden hiervoor gehanteerd?
- Schoolevents: wat zijn hier de richtlijnen?
 - Schoolreizen?
 - Ouderavonden?
 - Pedagogische studiedag?

Herbruikbare materialen:

- Wat wordt er aangemoedigd? Brengen de leerlingen een brooddoos mee of is zilverfolie toegestaan?
- Wat gebruikt de school zelf tijdens daguitstapjes, picknicks, ...?

Drinken:

- Welk drankenaanbod is er op school? in de automaten? Tijdens de middagpauze? Op ouderavonden? Tijdens de schoolquiz?

Voedingseducatie:

- Wat komt er in welke lessen aan bod?
- Worden alle facetten van voeding (sociale, economische en ecologische) belicht?
- Leren ze ook vanuit de praktijk wat gezonde en duurzame voeding kan betekenen?

Communicatie:

- Hoe worden leerkrachten betrokken bij het voedingsbeleid van de school?
- Hoe worden ouders op de hoogte gebracht?
- Hoe wordt naar leerlingen duidelijk gemaakt wat de keuzes zijn en wat van hen verwacht wordt?

Zorg:

- Hoe wordt omgegaan en doorverwezen bij eetproblematieken?
- Hoe gaat de school om met minder gegoede leerlingen? Zijn er aparte tarieven?
 - Specifiek voor lager onderwijs: wordt een activiteit met voeding afgetoetst [aan de STOEMPchecker](#)?

Minimum vereisten voor een gezond en duurzaam voedingsbeleid

Hieronder vind je een overzicht van de basis voor een degelijk voedingsbeleid op school. Dit werd in het kader van GF@S uitgewerkt en getest. De resultaten daarvan vind je in de vele artikels op [onze website](#).

REGELS en AFSPRAKEN

- blijvend werk te maken van ons voedingsbeleid en dit te verankeren in het schoolbeleid; daarvoor geven ze het voedingsbeleid een zichtbare plek op school: vb. Charter hangt ergens op, de schoolregels met duurzame voeding daarin opgenomen ook, voedingsbeleid is raadpleegbaar op digitaal platform van de school, ...;

- jaarlijks een communicatie naar de **leerkrachten** van de school over het huidige voedingsbeleid en welke rol zij daarin (kunnen) spelen;
- minstens 1x/jaar een **communicatie** naar de **ouders** over de inhoud en acties van het **voedingsbeleid**;
- de acties op vlak van gezonde en duurzame voeding worden elk jaar geëvalueerd, hiervan wordt een overzicht bijgehouden ,
- de criteria van duurzame voeding zoals uitgeschreven in [het charter](#) binnen te brengen in toekomstige **aanbestedingen** voor de schoolmaaltijden (enkel indien van toepassing);

EDUCATIE

- minimum 1 activiteit rond gezonde en **duurzame voeding** per jaar op **schoolniveau** op touw te zetten;
- de leerlijn gezonde en duurzame voeding integreren in het schoolaanbod en dus duurzame voeding in de **vakken** laten terugkomen doorheen de verschillende jaren;
- het thema duurzaamheid komt aan bod tijdens **projectweken**, waarbij dan ook specifiek wordt gekozen om iets rond gezonde en duurzame voeding te doen;

OMGEVING

- de inhoud van de **automaten** in de school verduurzamen: plaats maken voor een aanbod van duurzame en gezonde **tussendoortjes** (evt. Aanbod van Oxfam, of seizoensgebonden fruit, water als standaardkeuze, ...);
- de maaltijden van de keuken in de mate van het mogelijke laten overeenkomen met de **duurzame principes** uit het charter: lokale en seizoensgebonden, duurzame vis, producten uit eerlijke productiemethoden, producten uit eerlijke handel, minder vlees en meer plantaardig; en permanent communiceren over het belang van de gezondheid en duurzaamheid van voeding.
- een sensibiliseringsactie organiseren rond **voedselafval**: zowel op keuken niveau, als in de refter, ... en op basis van de resultaten ook een actieplan opstellen om het voedselverlies te verminderen;
- Kiezen voor **water** als duurzame keuze qua drank en de leerlingen en leerkrachten hierrond sensibiliseren;
- correct **sorteren** op de speelplaats, in de refter en in de klas elk jaar opnieuw onder de aandacht van de leerlingen, leerkrachten en ouders te brengen;

ZORG en BEGELEIDING

De mogelijkheden worden geschept voor individuele leerlingen om volwaardig vegetarisch te eten (maw. een vegetarische optie is elke dag mogelijk);